

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Webbinarium om de uppdaterade grunderna för förskoleundervisningens läroplan

6.3.2025

11.3.2025

Välkommen på webinarium!

- **Syftet med webinariet** är att ge en helhetsbild av de ändringar som har gjorts i grunderna för förskoleundervisningens läroplan.
- **Temawebbinarier på svenska** under våren 2025:
 - 25.3 kl. 14.30–15.30: Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppspecifika stödformer
 - 3.4 kl. 14.30–15.30: Barn-/elevspecifika stödåtgärder, bedömning av stödbehov, plan för genomförande av stöd och beslut om stöd
- **Presentationsmaterialet** publiceras efter det andra webinariet 11.3 på adressen <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/revidering-av-stod-larande-i-forskoleundervisningen>
- Webinariet spelas inte in. **Det är inte tillåtet för deltagarna att själva spela in webinariet.**
- **De finskspråkiga webinarierna** spelas in och läggs ut på denna [Padlet-sida](#) (tillgängliga i två veckor efter tillfället)

Innehållet under webinariet

DEL 1:

- Bakgrund till revideringen av grunderna för förskoleundervisningens läroplan
- Ändringar i kapitel 1–4 och 6–7

DEL 2:

- Centralt innehåll i kapitel 5

DEL 3:

- Stöd för det lokala arbetet

Ändring av lagstiftningen i anknytning till stöd för lärande

- I enlighet med statsminister Orpos regeringsprogram har regeringen reviderat lagstiftningen i anknytning till stöd för lärande i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.
- Lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning (1090/2024) godkändes 30.12.2024 och till största del träder ändringen i kraft 1.8.2025.
- Länken till reviderade lagstiftningen: <https://okm.fi/paatos?decisionId=3059>

Revideringen av stödet för lärande i ett nötskal

- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och att utveckla en inkluderande verksamhetskultur är i fokus.
- Stödet ska i första hand genomföras i gruppen: stödet kommer på ett förebyggande sätt fler till del i den egna gruppen och i undervisning som ges av gruppens egen lärare.
- Samarbetet mellan lärarna och den övriga undervisningspersonalen som beskrivs i den lokala läroplanen stärker planeringen och genomförandet av stödet.
- Beslutsfattandet stärker barnens rättsskydd och gör de stödåtgärder som ska ges synligare för vårdnadshavarna.
- Målet är att säkerställa att alla barn har möjlighet att delta i förskoleundervisningen.

Utbildningsstyrelsens ändringsföreskrift 13.2.2025

Utbildningsstyrelsen har beslutat om ändringar i **Grunderna för förskoleundervisningens läroplan (2014)**. Ändringarna gäller kapitel 1–7.

- Föreskrifterna som träder i kraft 1.8.2025 finns i eGrunder-tjänsten:
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/esiopetus/419551/tiedot>
- En lokal läroplan som har reviderats i enlighet med denna föreskrift ska tas i bruk senast 1.8.2025.
 - När det gäller bestämmelserna om tidigarelagd läroplikt ska ändringarna i de lokala läroplanerna dock göras senast 1.8.2026.
- Utbildningsanordnaren kan inte lämna föreskriften obeaktad eller avvika från den.
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/maaraykset/9499835>
- Ändringarna som gjorts i grunderna för läroplanen presenteras på denna sida:
<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/revidering-av-stod-larande-i-forskoleundervisningen>

På webbplatsen *Revidering av stöd för lärande* hittar du information om uppdateringen av läroplansgrunderna

Revidering av stöd för lärande

Syftet med statsminister Petteri Orpos regeringsprogram är att förtydliga, precisera och förenhetliga de stödformer som eleven får så att stödåtgärderna är enhetliga från förskoleundervisningen till andra stadiet. En central utgångspunkt är att flytta tyngdpunkten i stödet till tidigt stöd i rätt tid.

Revidering av stöd för lärande i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen

Revidering av stöd för lärande i förskoleundervisningen

På den här sidan hittar du information om hur Utbildningsstyrelsens arbete med att uppdatera grunderna för förskoleundervisningens läroplan framskrider under åren 2024–2025.

Revidering av stöd för lärande i den grundläggande utbildningen

På den här sidan hittar du information om hur Utbildningsstyrelsens arbete med att uppdatera grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen framskrider under åren 2024–2025.

UNDERVISNINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om grundläggande...
OKM.FI

<https://www.oph.fi/sv/revidering-av-stod-larande>

På webbsidan [Revidering av stöd för lärande i förskoleundervisningen](https://www.oph.fi/sv/revidering-av-stod-larande) hittar du information om bland annat

- vårens webinarier
- ändringar som gjorts i läroplansgrunderna
- stödmaterial som utarbetas
- information och nyheter om revideringen av stöd för lärande

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014 – uppdateringar 2025

Kapitel 1 Grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen

Kapitel 2 Förskoleundervisningens uppdrag och allmänna mål

Kapitel 3 *Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen*

Kapitel 4 Principer för förskoleundervisningen

Kapitel 5 *Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning*

Kapitel 6 Elevvård

Kapitel 7 Förskoleundervisning som baserar sig på en viss världsåskådning eller pedagogisk princip

Ändringar och preciseringar angående begrepp i grunderna för förskoleundervisningens läroplan 1

Nuvarande begrepp	Ändrade begrepp
Förskoleenheter	Verksamhetsställe för förskoleundervisning (<i>tillägg</i>)
Årlig plan / Läsårsplan	Läsårsplan (<i>precisering</i>)
Språkets rika värld	Språkens rika värld
Barnets växande och lärande	Barnets utveckling, lärande och välbefinnande
Olikhet, olika	Mångfald
-	Språkmedveten förskoleundervisning / språkmedveten undervisning
-	Språklig och kulturell mångfald
Växande / förutsättningar att växa	Utveckling / utveckling och lärande / förutsättningar för lärande
Principen om inkludering	Inkluderande principer / principer om inkludering
Områden som behöver utvecklas	Lärande

Ändringar och preciseringar angående begrepp i grunderna för förskoleundervisningens läroplan (gäller det svenskspråkiga styrdokumentet)

Nuvarande begrepp	Ändrade begrepp
Anordnare av förskoleundervisning	Utbildningsanordnare
Förskolepersonalen, personal i förskolan	Förskoleundervisningens personal, personal inom förskoleundervisning
Logiskt framskridande helhet	Konsekvent och kontinuerlig helhet
Inlärningsförutsättningar	Förutsättningar för lärande
Studiemiljö	Lärmiljö
Förskoletjänster	Tjänster som gäller förskoleundervisning
Inlärningsupplevelser	Upplevelser av lärande, lärupplevelser
Motion, motionera	Rörelse, fysisk aktivitet, att röra på sig
Förskolelärare	Lärare inom förskoleundervisning

Ändringar och preciseringar angående begrepp i grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2

Nuvarande begrepp	Ändrade begrepp
Stöd för (barnets) växande och lärande	Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning
Allmänt, intensifierat och särskilt stöd	-
-	Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande Gruppspecifika stödformer Barnspecifika stödåtgärder
• Specialundervisning på deltid • Specialundervisning	• Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning • Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning • Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
-	• Allmän stödundervisning • Stödundervisning i undervisningsspråket
• Pedagogisk bedömning • Pedagogisk utredning • Plan för barnets lärande • Individuell plan för hur undervisningen ska ordnas	• Bedömning av behovet av barnspecifikt stöd (<i>ingår i följande</i>) • Plan för genomförande av barnspecifikt stöd
Beslut om särskilt stöd	Beslut om stöd
Förlängd läroplikt	Förlängd läroplikt → Tidigarelagd läroplikt
-	Sjukhusundervisning och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Kapitel 1

Grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen

1.1 Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- Grunderna för förskoleundervisningens läroplan innehåller hänvisningar till lagstiftningen. Syftet med hänvisningarna är att förtydliga sambandet mellan läroplansgrunderna och lagstiftningen. Avvikande från lagarna som reglerar förskoleundervisningen används i grunderna för förskoleundervisningens läroplan benämningen barn i stället för elev, ~~stöd för växande och lärande~~ *stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning* i stället för stöd för lärande och skolgång och elevvård i stället för termen elevhälsa som används i lagen om elev- och studerandevård. *I det svenskspråkiga styrdokumentet används förskoleundervisning och förskola synonymt i betydelsen förskoleundervisning.*

1.2 Den lokala läroplanen och utvecklandet av den

- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ **Utbildningsanordnaren** ansvarar för att utarbeta en lokal läroplan för förskoleundervisningen och för att utveckla den. I den lokala läroplanen bestäms utifrån de nationella grunderna för förskoleundervisningen om det fostrande arbetet, undervisningen, elevvården, samarbetet med vårdnadshavarna samt om den övriga verksamheten och dess genomförande. Läroplanen ska utarbetas så att den beskriver, styr och stödjer anordnandet av förskoleundervisningen vid alla förskoleenheter **eller verksamhetsställen för förskoleundervisning**. Vid uppgörandet av den lokala läroplanen ska ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ **utbildningsanordnaren** beakta de lokala särdragen och barnens behov samt resultat från utvärderingar och utvecklingsarbete som gäller förskoleundervisningen.

Läroplanen ska också utarbetas med hänsyn till övriga lokala planer, såsom

- eventuell plan för hållbar utveckling eller kulturfostran samt övriga planer och beslut som ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ **utbildningsanordnaren** gjort angående utbildning, barn och familjer.

1.2 Den lokala läroplanen och utvecklandet av den

- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* ska godkänna läroplanen separat för förskoleundervisning på svenska, finska och samiska och vid behov för förskoleundervisning på något annat språk. Den lokala läroplanen kan utarbetas gemensamt för alla förskoleenheter *eller verksamhetsställen för förskoleundervisning* eller så att planen innehåller gemensamma delar och enhetsspecifika *separata* delar *för varje enhet eller verksamhetsställe* på det sätt som ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ *utbildningsanordnaren* beslutar. Flera *utbildningsanordnare av förskoleundervisning* kan också komma överens om att utarbeta, utvärdera och utveckla läroplanen tillsammans. ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* ska dessutom ~~utgående från läroplanen sammanställa en årlig plan~~ *läsårsvis sammanställa en på läroplanen baserad plan (senare läsårsplan)* och på förhand underrätta vårdnadshavarna om centrala frågor som bestäms i den. I *läsårsplanen* preciseras hur den lokala läroplanen förverkligas vid varje förskoleenhet *eller verksamhetsställe för förskoleundervisning* under det aktuella *läsåret*.

1.2 Den lokala läroplanen och utvecklandet av den

- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* ska se till att ~~förskolepersonalen~~ *förskoleundervisningens personal* och vårdnadshavarna har möjlighet att delta i utarbetandet och utvecklandet av läroplanen. Också barnens synpunkter ska beaktas och användas i utvecklingsarbetet. Särskild vikt läggs vid att skapa metoder för samarbete *som är digitalt och fysiskt tillgängliga* så att både barnen och vårdnadshavarna kan delta och påverka på ett meningsfullt sätt.
- Enligt lagen om grundläggande utbildning har ~~ett barn som deltar i förskoleundervisning~~ rätt att varje dag i ~~förskolan~~ få undervisning enligt läroplanen samt sådan handledning och sådant stöd som förutsätts för en ~~gynnsam utveckling och inlärning~~ *stöd för sitt lärande och deltagande i förskoleundervisning enligt sina behov*. För att trygga denna rätt ska alla som arbetar med barnet i ~~förskolan~~ följa den läroplan som ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ *utbildningsanordnaren* fastställt och andra normer som reglerar arbetet. Också ~~de~~ *den* ~~individuella~~ *plan för genomförande av barnspecifikt stöd* ~~planer~~ som anknyter till stöd för barnets växande och lärande *stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen* ska utarbetas utgående från den gemensamma läroplanen *i enlighet med kapitel 5*.

1.2 Den lokala läroplanen och utvecklandet av den

- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ **Utbildningsanordnaren** har som uppdrag att utvärdera sin förskoleundervisning och dess effekt och delta i extern utvärdering av sin verksamhet. Syftet med utvärderingen är att utveckla kvaliteten på förskoleundervisningen och förbättra förutsättningarna för barnens lärande. Uppföljning och utvärdering av den lokala läroplanen och den årliga **läsårsplanen** som preciserar läroplanen är en del av utvärderingsuppdraget och utvecklingsarbetet. Utöver den information som ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ **utbildningsanordnaren** och förskoleenheterna **eller verksamhetsställena för förskoleundervisning** ~~ger tar fram~~ kan även resultaten av nationella utvärderingar och utvecklingsprojekt användas vid utvärderingen av förskoleundervisningen. En konstruktiv och öppen självvärdering främjas av samarbete med andra aktörer.
- Ändringar i läroplansgrunderna förutsätter att motsvarande ändringar görs i den lokala läroplanen och omsätts i praktiken. ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ **Utbildningsanordnaren** kan också granska sin läroplan och förbättra dess kvalitet och ändamålsenlighet utifrån lokala behov och genom att utnyttja resultaten från utvecklingsarbetet.

1.3 Centrala beslut i den lokala läroplanen

- Den lokala läroplanen och ~~den årliga~~ *läsårsplanen* som preciserar läroplanen utarbetas på det sätt som ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ *utbildningsanordnaren* bestämmer i enlighet med de mål och principer som beskrivs i detta kapitel. Utbildningsanordnaren kan besluta om delegering av beslut gällande läroplanens innehåll till förskoleenheterna *eller verksamhetsställena för förskoleundervisning* och ge dem anvisningar om detta.

Vid beredningen av den lokala läroplanen ska ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ *utbildningsanordnaren* fastställa och i läroplanen beskriva

- om den lokala läroplanen utarbetas gemensamt för alla förskoleenheter *eller verksamhetsställen för förskoleundervisning*, helt eller delvis separat för varje enhet *eller verksamhetsställe*, regionalt, eller om man väljer en annan lösning
- hur *förskoleundervisningens* personal i ~~förskolan~~, barnen och vårdnadshavarna deltar i uppgörandet, uppföljningen och utvecklingen av läroplanen
- hur vårdnadshavarna och intressentgrupperna informeras om läroplanen och ~~den årliga~~ *läsårsplanen* som preciserar läroplanen

Kapitel 2

Förskoleundervisningens uppdrag och allmänna mål

2 Förskoleundervisningens uppdrag och allmänna mål

- Småbarnspedagogiken inklusive förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ska med tanke på barnets utveckling, ~~och~~ lärande *och välbefinnande* bilda en ~~logiskt framskridande helhet~~ *konsekvent och kontinuerlig helhet* som lägger grunden för ett livslångt lärande. Förskoleundervisningens centrala uppdrag är att främja barnets förutsättningar att växa, utvecklas och lära sig. Undervisningen *Verksamheten* ska utgå från barnet *planeras utgående från barnets perspektiv*. Undervisningens uppdrag är *Verksamheten har som uppgift* att stärka barnets positiva självbild och uppfattning om sig själv som lärande individ. Förskoleundervisningen ska utvecklas *och ordnas* enligt principen om inkludering. *Till dessa principer hör alla barns lika rättigheter, jämlikhet, likabehandling, icke-diskriminering, värdesättning av mångfald samt social delaktighet och gemenskap. Inkludering är ett omfattande begrepp och gäller alla barn. Inkludering ska ses som en princip, en värdering och ett sätt att tänka som berör anordnandet av förskoleundervisningen som helhet.* Förskoleundervisningen har stor betydelse när det gäller att på ett tidigt stadium upptäcka behov av stöd för växande och lärande, att ge stöd och samtidigt förebygga svårigheter. *Barnet har rätt till stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning (kapitel 5).*

2.1 Förpliktelser som styr förskoleundervisningen

- Förpliktelserna som styr förskoleundervisningen grundar sig på Finlands grundlag, lagen och förordningen om grundläggande utbildning och statsrådets förordning som utfärdats med stöd av den, *lagen om elev- och studerandevårds*~~lagen~~ samt på grunderna för förskoleundervisningens läroplan. *På förskoleundervisning som ordnas på daghem eller i familjedaghem tillämpas dessutom vad som föreskrivs i lagen om småbarnspedagogik och i statsrådets förordning med stöd av den. Om barnet utöver förskoleundervisningen deltar i småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen, styr lagen om småbarnspedagogik anordnandet av småbarnspedagogiken.*
- Vid planering och anordnande av samt beslutsfattande om förskoleundervisning ska barnets bästa i första hand beaktas. Då undervisningen ordnas ska också förpliktelser som grundar sig på annan lagstiftning eller internationella avtal som Finland förbundit sig att följa beaktas. Sådana är bland annat ~~lagen om likabehandling~~ *diskrimineringslagen*, jämställdhetslagen, Europakonventionen om mänskliga rättigheter, FN:s konvention om barnets rättigheter, *FN:s konvention om handikappades rättigheter, FN:s deklaration om urfolkens rättigheter och FN:s globala mål för hållbar utveckling. Förskoleundervisningen regleras också av förvaltningslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.*

2.1 Förpliktelser som styr förskoleundervisningen

- Förskoleundervisningen kan ordnas i daghem och i skolor. *Ett barn som deltar i förskoleundervisning har rätt att delta i småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen. I enlighet med ett beslut av utbildningsanordnaren kan ett barn delta i förskoleundervisning året innan den grundläggande utbildningen inleds, om det på basis av psykologiska och vid behov medicinska utredningar har fattats ett beslut om att inleda den grundläggande utbildningen ett år tidigare än vad som föreskrivs. I kapitel 5.5 föreskrivs om inledande av den grundläggande utbildningen senare samt om annan avvikande ordnande av förskoleundervisning.*
- Om detta bestäms närmare i avsnittet ~~Specifika~~ *Preciseringar gällande frågor angående språk och kultur.*
- Målet för förskoleundervisningen är enligt lagen att som en del av småbarnspedagogiken förbättra barnens ~~inlärningsförutsättningar~~ *förutsättningar för lärande.*

2.1 Förpliktelser som styr förskoleundervisningen

- Förskoleundervisningen omfattar i allmänhet ett läsår och ska ges under minst 700 timmar. För *ett* barn som ~~omfattas av~~ *fått ett beslut om* förlängd läroplikt (*i kraft till och med den 31 juli 2026*) beskrivs alternativen *för hur förskoleundervisningen kan genomföras* i ~~avsnittet Särskilt stöd~~ *kapitel 5.5.1 a*. För ett barn som *fått ett beslut om tidigarelagd läroplikt (träder i kraft den 1 augusti 2026)* beskrivs alternativen *för hur förskoleundervisningen kan genomföras i kapitel 5.5.1 b*. När förskoleundervisningen ska ordnas *ska man beakta* så att barn som deltar i förskoleundervisning *även* har ~~möjlighet att använda andra tjänster inom småbarnspedagogiken~~ *rätt att delta i småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen*.
- *Förskoleundervisningen och småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen ska ordnas och utvecklas i enlighet med inkluderande principer. Då barnet inom ramen för småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen behöver stöd för sin utveckling, sitt lärande och sitt välbefinnande iakttas för småbarnspedagogikens del lagen om småbarnspedagogik och grunderna för planen för småbarnspedagogik.*
- Förskoleundervisningen ska genomföras enligt en lokal läroplan som utarbetats utgående från grunderna för förskoleundervisningens läroplan. *Hela personalen inom förskoleundervisningen ansvarar för att förskoleundervisningen genomförs systematiskt.* Förskoleundervisningen ska på ett positivt sätt ta hänsyn till barnens olika språkliga, kulturella och religiösa *åskådningsmässiga* bakgrund ~~eller åskådning~~. Barnens åsikter ska beaktas och utvecklingen av deras identitet stödjas.

2.1 Förpliktelser som styr förskoleundervisningen

- Barn som deltar i förskoleundervisning har rätt till en trygg och säker studiemiljö *lärmiljö*.
- ~~Trygghets- och säkerhetsfrågor~~ *Frågor i anknytning till trygghet och säkerhet* beskrivs närmare i samband med ~~Verksamhetskultur som stödjer växande och lärande och Elevvård~~ *kapitel 3 och 6*.
- Kommunen eller en anordnare som beviljats tillstånd att ordna förskoleundervisning kan köpa ~~förskoletjänsterna~~ *tjänster som gäller förskoleundervisning* av en offentlig eller privat serviceproducent.

2.2 Förskoleundervisningens uppdrag under lärtiden

- Det är viktigt att småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen som ingår i den, och den grundläggande utbildningen bildar en *konsekvent och kontinuerlig* helhet som framskrider på ett logiskt sätt med tanke på barnens ~~växande och~~ *utveckling*, lärande *och välbefinnande*. Utgångspunkten för en högklassig helhet är att lärarna och den övriga personalen känner till de olika etapperna under lärtiden samt de centrala mål, särdrag och metoder som anknyter till dem. För att *stödja* barnens ~~växande och~~ *utveckling*, lärande *och välbefinnande* ska fortlöpa smidigt, ska övergångarna planeras och utvärderas gemensamt *i samarbete* på det sätt som beskrivs i avsnittet *Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna kapitel 3.3*. Undervisningspersonalen och den övriga personalen ska samarbeta med vårdnadshavarna under alla etapper av barnens lärtid. Målet är att varje barns lärtid fortlöper smidigt från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och vidare till den grundläggande utbildningen utgående från barnets behov. För att målet ska nås är det viktigt med en systematisk ledning av personalens samarbete och kompetens både på ~~förskoleenheter~~ *verksamhetsställena för förskoleundervisning* och på anordnarnivå.
- ~~Stödet för växande och lärande~~ *Stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning* samt elevvården ordnas vid behov genom sektorsövergripande samarbete.

2.2 Förskoleundervisningens uppdrag under lärtiden

- Förskoleundervisningen är *en* målinriktad verksamhet. Målen för undervisningen fastställs enligt grunderna för läroplanen och den lokala läroplan som utarbetats utgående från läroplansgrunderna. Läroplanen ska inte fastställa gemensamma mål för barnens lärande. Individuella mål främjar barnens ~~växande och~~ lärande, och därför ska läraren diskutera varje barns individuella behov, önskemål och ~~mål för lärandet~~ *lärande* med barnet och barnets vårdnadshavare. ~~Förskolepersonalen~~ *Personalen inom förskoleundervisningen beaktar dessa behov och önskemål när* ~~ska planera~~ undervisningen *planeras* och ~~utveckla lärmiljöerna~~ *utvecklas* utgående från dessa behov och önskemål. För att göra lärandet ännu mer målinriktat, kan läraren för varje barn utarbeta en plan för barnets lärande tillsammans med barnet och vårdnadshavaren. ~~En plan för barnets lärande ska alltid utarbetas ifall barnet får intensifierat stöd. För barn som omfattas av särskilt stöd ska en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) utarbetas.~~

2.2 Förskoleundervisningens uppdrag under lärstigen

- I förskoleundervisningen ska varje barns fysiska, psykiska och sociala utveckling samt utvecklingen av kunskaper och färdigheter följas upp och stödjas. Målet är att samtidigt förebygga eventuella svårigheter. Barnets jaguppfattning ska stärkas med hjälp av uppskattande kommunikation, mångsidiga ~~inlärningsupplevelser~~ *upplevelser av lärande* och uppmuntrande respons. Under förskoletiden ska barnen få bekanta sig med den närmaste omgivningen, dess natur och den mångfald av människor som bor där. Lek och fantasi har stor betydelse när barnen lär sig nya kunskaper och färdigheter. Förskoleundervisningen ska erbjuda barnen tillfällen att kommunicera, uttrycka sig på olika sätt och få nya upplevelser. Tillsammans ska man i olika lärmiljöer bekanta sig med ~~saker som intresserar barnen~~ *barnens intressen*. Det ger barnen möjligheter att få vänner, att känna glädje över sitt lärande och ~~att bli intresserade av nya saker~~ *upptäcka nya intresseområden*.
- ~~När vårdnadshavaren anmält sitt barn till förskolan, är utgångspunkten att~~ *barnet har börjat i förskoleundervisningen deltar barnet* ~~deltar i all verksamhet, förutsatt att det inte är frågan om avvikande ordnande av förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd (se kapitel 5). Utbildningsanordnaren beslutar och informerar vårdnadshavaren om förfaringssätt gällande anhållan om befrielse på grund av barnets sjukdom eller annan orsak. Vårdnadshavaren, läraren och den personal som medverkar i anordnandet av förskoleundervisningen bär gemensamt ansvar för att förskolebarnen regelbundet deltar i förskoleundervisningen.~~

2.3 Värdegrunden

- *Värdegrunden i grunderna för förskoleundervisningens läroplan baserar sig på de allmänna principerna i FN:s konvention om barnets rättigheter, lagen om grundläggande utbildning och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Principerna omfattar principen om inkludering och att barnets bästa kommer i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas jämlikt och likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras.*
- ~~Det är viktigt att respektera att barn är olika, att de beter sig och lär sig på olika sätt.~~ *Mångfalden hos barn samt barnens olika sätt att agera och lära sig ska värdesättas.*
- Barnen ska ges möjlighet *har rätt* att uttrycka sig och sina tankar, hantera känslor och konflikter samt pröva och lära sig nya saker.

2.3 Värdegrunden

- Samarbete mellan ~~förskolepersonalen~~ *förskoleundervisningens personal* och vårdnadshavarna bidrar till att trygga barnens välbefinnande. ~~Förskolep~~*ersonalen* ska bemöta ~~olika~~ *mångfalden av* familjer och hemmens olika åskådningar, religioner, traditioner och syner på uppfostran med öppenhet och respekt för att skapa förutsättningar för konstruktiv kommunikation och undervisning.
- ~~Undervisningen ska präglas av religiös pluralism samt vara partipolitiskt och konfessionellt obunden.~~ *Undervisningen ska vara religiöst, konfessionellt och partipolitiskt obunden.* Förskoleundervisningen får inte användas som kanal för kommersiell påverkan.

2.4 Synen på lärande

- Grunderna för förskoleundervisningens läroplan har utarbetats utgående från en syn på lärande, enligt vilken barn tillägnar sig nya kunskaper och färdigheter genom växelverkan med andra barn, lärare, olika grupper och den närmaste omgivningen. Lärande är en helhetsbetonad process som inbegriper handlingar, känslor, sinnesförnimmelser, fysiska upplevelser och tankar. Det väsentliga i lärandet är att barnen själva är aktiva och litar på sina möjligheter som lärande individer. Också barnens vilja och tilltagande förmåga att samarbeta har betydelse för lärandet. I förskoleundervisningen lär sig barnen genom att leka, röra på sig, utforska, utföra små arbeten *uppgifter*, skapa och uttrycka sina upplevelser *uttrycka sig själv och genom skapande verksamhet*. Positiva känsloupplevelser, glädje och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar barnen att utveckla sin kompetens.

2.5 Mångsidig kompetens i förskoleundervisningen

- Att växa som människa, att studera och arbeta samt att fungera som samhällsmedborgare förutsätter både nu och i framtiden en bred kompetens som överskrider gränserna mellan olika vetenskapskunskapsområden.

Förmåga att tänka och lära sig

- Barnens minne och fantasi ska utvecklas med hjälp av till exempel ramsor, musik och drama. Lekar, spel och olika problemlösnings- och forskningsuppgifter ger barnen upplevelser samt möjligheter att känna glädje över att inse och upptäcka nya saker. Mångsidig ~~motion~~ rörelse och perceptionsmotoriska övningar stödjer barnens lärande. Barnen ska uppmuntras att pröva och lära sig också krävande saker, att fråga och ifrågasätta. De ska spurras att glädja sig när de lyckas och att uppmuntra andra och samtidigt att inte ge upp om de misslyckas. ~~Arbetet~~ Verksamheten dokumenteras och man diskuterar och utvärderar tillsammans med barnen hur man lyckats. Samtidigt ska barnen få hjälp med att bli medvetna om sina framsteg och sitt lärande.

2.5 Mångsidig kompetens i förskoleundervisningen

Kulturell och kommunikativ kompetens

- *Utvecklingen av barnens språkmedvetenhet ska stödjas och barnen ska uppmuntras att uttrycka sig på olika sätt.* → meningen har flyttat från andra styckets slut till första styckets slut

Vardagskompetens

- Särskild vikt ska fästas vid mångsidig och tillräcklig ~~motion~~ *fysisk aktivitet* som en förutsättning för barnens lärande och välbefinnande.

Förmåga att delta och påverka

- I förskoleundervisningen ska man respektera dessa centrala demokratiska principer. Förskoleundervisningen ska stödja barnens ~~småningom framväxande~~ förmåga att delta och påverka.
- Verksamheten i förskolan ska planeras, genomföras och utvärderas i samverkan med barnen, ~~förskolepersonalen~~ *förskoleundervisningens personal* och vårdnadshavarna.

2.6 Frågor som avgörs på lokal nivå

- Värdegrunden, synen på lärande och målen för mångsidig kompetens ska beaktas och fördjupas i de delar av läroplanen som beskriver verksamhetskulturen, genomförandet av undervisningen, ~~stödet för växande och lärande~~ *stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen* och elevvården i förskoleundervisningen.

Kapitel 3

Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen

3 Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen som ~~stödjer växande och lärande~~

- Verksamhetskultur är ett historiskt och kulturellt format handlingsmönster som utvecklas i det sociala samspelet inom förskolegemenskapen. *Utbildningsanordnaren och de personer som leder förskoleundervisningen ska skapa förutsättningar för att utveckla och utvärdera verksamhetskulturen på de olika verksamhetsställena för förskoleundervisning.* ~~Utvecklandet av verksamhetskulturen styrs av lagarna om förskoleundervisning och av de värden, den syn på lärande och de mål för förskoleundervisningen som fastställs i grunderna för läroplanen och i de lokala planerna. Verksamhetskulturen formas också av ledningsstrukturer och praxis, av personalens yrkeskompetens och av de lokaler, redskap och material som finns att tillgå. Verksamhetskulturen i förskolan återspeglas i kommunikationen, atmosfären och de pedagogiska metoderna och den inverkar alltid på hur barnen upplever kvaliteten på förskoleundervisningen.~~ *Utgångspunkten för utvecklingen av verksamhetskulturen är en inkluderande förskoleundervisning där varje barn kan agera, utvecklas och lära sig som en unik individ och som medlem i gemenskapen.* En bra verksamhetskultur främjar lärandet och välbefinnandet i förskolan *inom förskoleundervisningen.*

3 Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen

Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen är en helhet som omfattar bland annat:

- värderingar, principer och syn på lärande*
 - tolkning av de normer och mål som styr arbetet*
 - lärmiljöer, arbetssätt och pedagogisk praxis, inklusive undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande*
 - olika former av samarbete*
 - kommunikationen och atmosfären*
 - personalens kompetens, professionalism och utvecklingsinriktat arbetssätt*
 - ledningsstrukturer och –praxis*
 - organisering, planering, genomförande och utvärdering av verksamheten.*
- Ledarskapet påverkar i hög grad verksamhetskulturen och dess utveckling och kvalitet. Utgångspunkten för ledarskapet inom förskoleundervisningen är att främja varje barns välbefinnande och lärande. Pedagogiskt ledarskap är en förutsättning för att utveckla verksamhetskulturen. Det pedagogiska ledarskapet innebär att leda, utvärdera och utveckla förskoleundervisningen på ett målinriktat och systematiskt sätt. Det omfattar alla sådana åtgärder som ger personalen förutsättningar för goda arbetsförhållanden, förutsättningar att utveckla och utnyttja sin yrkeskompetens och sin utbildning och att genomföra pedagogisk verksamhet.*

3.1 Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

- *Verksamhetskulturen har en central betydelse för hur undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, barnens delaktighet, jämlikhet och förskoleundervisningen som helhet förverkligas. Verksamhetskulturen inverkar alltid på hur barnen upplever kvaliteten på förskoleundervisningen. Verksamhetskulturen inbegriper all verksamhet inom förskoleundervisningen, som till exempel ordnandet av stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen, utvärderingen av pedagogiken och tryggheten och säkerheten i lärmiljöerna.*
- Utvecklandet av verksamhetskulturen förutsätter pedagogiskt ledarskap och styrning när det gäller förfaringssätt samt att personalen och barnen är delaktiga och förbinder sig till de gemensamma förfaringssätten. ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* och de personer som leder förskoleundervisningen bär ansvar för utvecklandet. Verksamhetskulturen ska utvecklas bland annat genom att pröva mångsidiga arbetssätt, nya lösningar i lärmiljöerna och *undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt* genom att utveckla yrkeskompetensen i samarbetsnätverk. Systematisk självvärdering och kontinuerlig utveckling ska vara en naturlig del av förskolans vardag.
- Det är viktigt att barnens och vårdnadshavarnas erfarenheter och åsikter utnyttjas i utvecklingsarbetet. För att barnens ~~lärande~~ *lärstig* ska fortlöpa smidigt *och för att trygga barnens välbefinnande* är det nödvändigt att samarbeta med den övriga småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen samt sakkunniga inom stöd och elevvård.

3.1 Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

Gemensam förskoleundervisning för alla

- Utgångspunkten för utvecklandet av verksamhetskulturen är att förskoleundervisningen är gemensam för alla. ~~men ger varje barn möjlighet att agera, utvecklas och lära sig som en unik individ och som medlem i gemenskapen. Verksamheten ska utvecklas i en riktning som stödjer inkludering och kulturell mångfald.~~ *Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen ska utvecklas och ordnas enligt inkluderande principer, och inklusionen anknyter på ett övergripande sätt till genomförandet av den pedagogiska verksamheten. En inkluderande verksamhetskultur främjar barnens delaktighet och lärandet och tillgodoser de olika behoven hos varje barn. Varje barn har rätt att vara en del av gruppen, delta i den gemensamma verksamheten och nå sin fulla potential med hjälp av sina egna styrkor och positiva läroupplevelser tillsammans med de övriga barnen i gruppen.* Alla barn ska erbjudas lämpliga utmaningar i lärandet och få sådant stöd för ~~växande och lärande~~ *sitt lärande och deltagande i förskoleundervisningen* som de behöver *och ta del av sådana undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. I undervisningsarrangemangen ska man beakta digital och fysisk tillgänglighet.* Barnen ska uppleva att man är intresserad av dem, respekterar dem och att deras åsikter och handlingar har betydelse.
- Verksamhetskulturen ska stödja *språklig och kulturell mångfald*, ~~utvecklingen av~~ *öppen kommunikation och* *samt utveckling av* kollaborativa arbetssätt. De språk och kulturer, religioner och åskådningar som finns representerade i barngruppen ska återspeglas i förskoleverksamheten. *I en språkmedveten förskoleundervisning* ~~Verksamhetskulturen ska~~ *man* stödja barns förmåga att kommunicera och fungera i kamratgruppen. De ska handledas att ta hänsyn till andra och att respektera andras integritet. Det skapar förutsättningar för att komma till rätta i ett pluralistiskt samhälle.

3.1 Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

Glädje av lärande och insikt

- Verksamhetskulturen i förskolan *inom förskoleundervisningen* ska främja allas lärande. Förskolegemenskapen ska sporra barnen att våga pröva, försöka och misslyckas och att se saker positivt. Man gläds tillsammans över framgångar och insikt. Den kulturella årscykeln i förskolan kryddas *berikas* med olika evenemang, utflykter och fester.

3.2 Lärmiljöer i förskoleundervisningen

- Med lärmiljöer i förskoleundervisningen avses de lokaler, platser, redskap, grupper och förfaringssätt som stödjer barnens ~~växande~~ *utveckling*, lärande och kommunikation.
- Lärmiljöerna ska utvecklas så att de främjar kommunikation och kollaborativt kunskapsskapande. Gemensamt överenskomna regler och tillvägagångssätt skapar en trygg pedagogisk miljö där man respekterar varandra. Mångsidiga lärmiljöer stödjer barnens aktivitet och sunda självkänsla, utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig samt ökar jämlikheten. Barnen ska vara med och utforma lärmiljöerna. Deras idéer och alster ska synas i lärmiljöerna. Det stödjer barnens delaktighet och ger dem en känsla av att lyckas och stärker samspelet med kamratgruppen *i enlighet med inkluderande principer*.

3.3 Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna

Målet med samarbetet är att förskoleundervisningen, annan småbarnspedagogik och den grundläggande utbildningen bildar en logisk kontinuitet som stödjer barnets utveckling och lärande. Samarbetet ska säkerställa kvaliteten på förskoleundervisningen och stärka barnens och vårdnadshavarnas delaktighet. Samarbetet ska vara systematiskt. Samarbetet ska utvecklas och utvärderas tillsammans under ledning av ~~anordnaren av~~ förskoleundervisning *utbildningsanordnaren*.

Samarbete inom förskoleundervisningen

- För att stödja barnens ~~växande och lärande~~ *lärande och deltagande i förskoleundervisning* ska undervisnings- och stödmetoderna vara enhetliga.
- ~~Förskolepersonalen~~ *Personalen inom förskoleundervisningen* ska samarbeta med personalen inom välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster för att stödja barnens välbefinnande, växande och lärande. Stödet för barnens ~~växande och lärande~~ *lärande och deltagande i förskoleundervisning* samt praxis inom förskolans elevvård ska utvärderas och utvecklas genom sektorsövergripande samarbete. Genom samarbete mellan ~~förskolepersonalen~~ *förskoleundervisningens personal* och aktörer i närmiljön främjas att lärmiljöerna är mångsidiga. Samverkan med andra öppnar barnets lärmiljöer mot samhället och världen utanför.

3.3 Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna

Samarbete med vårdnadshavarna

- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* ansvarar för att utveckla samarbetet med vårdnadshavarna. Utgångspunkten för samarbetet är att bygga upp förtroende, jämlik kommunikation och ömsesidig respekt mellan parterna. Samarbetet förutsätter initiativförmåga av ~~förskolans~~ *förskoleundervisningens* personal och att de har personlig kommunikation med vårdnadshavarna. Samarbetet ska ta hänsyn till familjernas mångfald, individuella behov och frågor som gäller vårdnad. Olika kommunikationsmedel ska användas i samarbetet och vid behov används en tolk eller språkassistent. Samarbetet med vårdnadshavarna ska också ge möjlighet till diskussion vårdnadshavarna emellan.
- ~~Förskolepersonalen~~ *Personalen inom förskoleundervisningen* ska diskutera med vårdnadshavarna om hur barnens ~~växande~~ *utveckling* och lärande framskrider. Särskilt viktigt är samarbetet med vårdnadshavarna när ett barn behöver stöd för sitt ~~växande och lärande~~ *lärande och deltagande i förskoleundervisning*. Vårdnadshavarna ska få information om hur transporter och elevvård, och övriga tjänster inom småbarnspedagogiken som barnet utöver förskoleundervisningen har möjlighet till, ordnas under förskoleundervisningen. Respons från vårdnadshavarna och barnen ska tas i beaktande då undervisningen, olika former av stöd och verksamhetskulturen utvecklas.

3.3 Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna

Samarbete vid övergångarna

- Övergången från hemmet eller den tidigare småbarnspedagogiken till förskolan och från förskolan till skolan är viktiga skeden i barnets liv. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att *utvecklas och* lära sig.
- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* ska skapa sådana samarbets- och informationsrutiner att barnens övergång från hemmet eller den tidigare småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och vidare till den grundläggande utbildningen sker så smidigt som möjligt och stödjer barnens växande *utveckling*, och lärande *och välbefinnande*. Information som är nödvändig för ~~anordnande av~~ *att ordna undervisningen*, stödet för lärande *och deltagande i förskoleundervisningen* och *samt* elevvården överförs när barnet övergår från ~~ett enhet~~ *verksamhetsställe* till *ett* annat eller från ett utbildningsstadium till följande. Överföringen av information ska följa gällande lagar. Vid övergångarna och i synnerhet vid beslut om att inleda förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen vid en avvikande tidpunkt ska man även utnyttja den sakkunskap som tidigare och framtida lärare har om barnets växande *utveckling* och lärande.

3.4 Frågor som avgörs på lokal nivå

I den lokala läroplanen ska beskrivas

- *strukturer och ansvar för att utveckla verksamhetskulturen på lokal nivå*
- målen för utvecklandet av verksamhetskulturen och utvärderingsmetoderna ~~i förskoleundervisningen~~
- ~~förskolans~~ lärmiljöer *som används i förskoleundervisningen* och metoderna för utvärdering ~~av att utvärdera~~ dem
- *strukturer för samarbete*, mål och praxis för ~~samarbete inom förskolan~~ *genomförandet av förskoleundervisningen*, med vårdnadshavarna och vid övergångarna
- metoder för utvärdering av ~~de olika samarbetsformerna~~ *samarbete*.

~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* ska se till att samtliga förskoleenheter *eller verksamhetsställen för förskoleundervisning* kan precisera målen för sin verksamhetskultur och för utvecklandet av lärmiljöerna samt praxisen i anslutning till samarbete *i läsårsplanen*. ~~Preciseringarna kan skrivas in antingen i den enhetsspecifika läroplanen och/eller i läsårsplanen i enlighet med anordnarens beslut.~~

Kapitel 4

Principer för förskoleundervisningen

4.1 Mångsidiga arbetssätt

- Barnens växande *utveckling* och lärande och utvecklingen av deras mångsidiga kompetens och sociala färdigheter ska stödjas genom användning av mångsidiga arbetssätt.

4.2 Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet

- Utvärderingen utgör en viktig del av förskoleundervisningen. I förskoleundervisningen har utvärderingen två syften: den används som hjälp för att planera och utveckla undervisningen och för att stödja varje barns *utveckling, lärande och* välbefinnande, ~~växande och lärande~~. Utvärderingen är en helhet bestående av observation, dokumentation, evalueringslutsatser och respons, som utöver lärarna även den övriga ~~förskolepersonalen~~ *personalen inom förskoleundervisningen* samt barnet och barnets vårdnadshavare ska delta i.
- ~~Förskoleläraren~~ *Läraren inom förskoleundervisning* ska använda informationen för att ~~om barnet~~ planera barnets individuella mål i samråd med vårdnadshavaren och barnet *i planeringen av förskolegruppens verksamhet*. En plan för barnets lärande i förskoleundervisningen kan användas som hjälp vid planeringen.
- Barnens alster och egna erfarenheter ska utgöra en del av dokumentationen och ~~bedömningen~~ *utvärderingen*. Också vårdnadshavarnas iakttagelser av sitt barns lärande och välbefinnande är viktiga. Läraren ska utgående från uppföljningsinformationen och den utvärdering som baserar sig på den anpassa undervisningen *och* lärmiljöerna ~~och barnens eventuella stöd~~. *Eventuellt stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning inkluderas som en del av utvärderingen.*

4.2 Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet

- Läraren och den övriga personal som handleder barnen ska varje dag ge uppmuntrande respons till barnen om deras styrkor och ~~om områden som de behöver utveckla~~ *lärande*.
- När barnet börjar i första klass är det viktigt att läraren har tillgång till nödvändiga uppgifter om varje barns arbete, ~~växande~~ *utveckling* och lärande i förskolan. Det förutsätter samarbete mellan förskolan, skolpersonalen, vårdnadshavarna och barnen. ~~Vid överföringen av information kan dokument som beskriver barnets framsteg i förskolan och den eventuella planen för lärande eller IP som utarbetats i förskolan utnyttjas.~~ *Utbildningsanordnaren har rätt att trots sekretessbestämmelserna få och lämna sådana uppgifter som är nödvändiga med tanke på barnets undervisning. I kapitel 5 föreskrivs om överföring av information i anknytning till stöd.* ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ *Utbildningsanordnaren* bär ansvar för att utveckla fungerande praxis för övergångarna. Vid överföring av information ska gällande föreskrifter *bestämmelser* iakttas.
- Lärarna ska använda utvärderingsinformation och dokumentation om barnens ~~växande~~ *utveckling* och lärande för pedagogisk planering och för att utveckla förskoleundervisningen.

4.3 Gemensamma mål för undervisningen och lärområden

- Målet för undervisning som genomförs som lärområden är att stödja barnets växande **utveckling** och välbefinnande samt att erbjuda dem en mångsidig grund för sin kompetensutveckling.
- ~~Barnens olika behov av stöd ska beaktas i undervisningen och barnen ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.~~ *Undervisningen och undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande ska planeras och genomföras enligt gruppens behov. Barnen ska ges stöd på ett förebyggande och systematiskt sätt.*

Mina många uttrycksformer

- Barnens inlärningsförutsättningar **förutsättningar för lärande**, sociala färdigheter och positiva självbild stärks när de lär sig att strukturera omvärlden.

4.3 Gemensamma mål för undervisningen och lärområden

~~Språkets rika värld~~ *Språkens rika värld*

- *I förskoleundervisningen stöder läraren varje barn i att utveckla sina färdigheter i undervisningsspråket.* Utöver undervisningsspråket ska man i förskoleundervisningen också uppmärksamma andra språk. Det är viktigt att barn som har ett annat modersmål än undervisningsspråket får mycket stöd så att deras kunskaper i undervisningsspråket utvecklas och att de samtidigt upplever att de språk de talar hemma är viktiga och värdefulla. *I undervisningen ska man beakta att barnen kan tillägna sig flera olika språk samtidigt.*

4.3 Gemensamma mål för undervisningen och lärområden

Jag växer och utvecklas

- Förskoleundervisningens uppdrag är att lägga grunden för en livsstil som värnar om hälsa, välbefinnande och ~~motion~~ *fysisk aktivitet* samt att utveckla barnens hälso- och säkerhetskompetens.
- Barnen ska få mångsidiga erfarenheter av ~~motion~~ *rörelse* och börja förstå sambandet mellan ~~motion~~ *fysisk aktivitet*, välbefinnande och hälsa. Undervisningen ska ge barnen möjligheter att utveckla sina motoriska och sociala färdigheter. Särskild vikt ska fästas vid att utveckla de perceptionsmotoriska färdigheterna som är viktiga med tanke på barnens allmänna ~~inlärningsförutsättningar~~ *förutsättningar för lärande*.
- Målet i förskoleundervisningen är att inspirera barnen att röra på sig på många olika sätt och känna glädje över att röra på sig. Med hjälp av ~~motion~~ *rörelse* och lekar utvecklas barnens förmåga att fungera tillsammans med andra. Samtidigt stärks deras kroppskontroll och förmågan att uppfatta sin kropp och dess olika delar i förhållande till det omgivande rummet, den använda tiden och kraften. Utöver handledd ~~motion~~ *fysisk aktivitet* ska barnen också varje dag ges möjligheter att frivilligt röra på sig både inomhus och utomhus. I samarbete med vårdnadshavarna ska barnen spöras att ~~motionera~~ *röra på sig* också på fritiden i olika lokaler och i olika förhållanden utomhus.
- Tillsammans med barnen diskuterar man sömn och ~~motion~~ *rörelse* och funderar över hur de inverkar på att man varje dag är pigg och mår bra.

4.4 ~~Specifika~~ *Preciseringar* ~~frågor angående~~ *gällande* språk och kultur

- I förskoleundervisningen ska barn med annat modersmål och flerspråkiga barn få *mångsidigt* stöd för sin språkutveckling och för utvecklingen av sin identitet och självkänsla. ~~Utvecklingen av barnens kunskaper i svenska/finska ska främjas inom de olika delområdena av språkkunskap utgående från barnens behov och förutsättningar, både genom ledd verksamhet och i förskolans vardag.~~ *Utvecklingen av barnens kunskaper i svenska eller finska ska främjas med en målinriktad och språkmedveten undervisning och utgående från barnens behov och förutsättningar på alla områden som barnets språkliga kunskaper och färdigheter omfattar. Det egna modersmålet och att lära sig svenska eller finska som andraspråk ligger till grund för barnets funktionella två- och flerspråkighet.* ~~Separat undervisning i svenska/finska som andraspråk och~~ *U*ndervisning i barnens eget/egna modersmål erbjuds i mån av möjlighet. Om kommunen ordnar förberedande undervisning, kan barn med invandrarbakgrund delta i den. Om barnet kan följa förskoleundervisningen, kan det övergå till förskoleundervisning redan innan den förberedande undervisningen har avslutats.

4.5 Frågor som avgörs på lokal nivå

*Specifika **Preciseringar** ~~frågor angående~~ **gällande** språk och kultur*

- ~~Anordnaren av förskoleundervisning~~ **Utbildningsanordnaren** ska ge anvisningar om hur de eventuella enhetsspecifika läroplanerna för förskoleundervisningen ska preciseras, för att de nationella och lokala målen ska kunna nås.

Kapitel 6

Elevvård

6 Elevvård

- I ~~dessa grunder~~ **detta kapitel** används begreppen barn, förskoleundervisning, förskola och förskoleenhet.

6.1 Frågor som avgörs på lokal nivå och utbildningsanordnarens elevvårdsplan

1) *En uppskattning av det totala behovet av elevvård och tillgängliga elevvårdstjänster*

- Vid uppskattningen beaktas även till exempel antalet och andelen barn i behov av ~~intensifierat och särskilt~~ stöd **för lärande och deltagande i förskoleundervisning** och barn med invandrarbakgrund.

4) *Samarbetet med barnen och deras familjer samt personalen vid förskolan och andra aktörer som stöder barnens välbefinnande*

I utbildningsanordnarens elevvårdsplan beskrivs

- det sektorsövergripande samarbetet inom elevvården i samband med ~~intensifierat och särskilt~~ **stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning** och sjukhusundervisning

5) *Planer för hur barnen ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier samt krisplanen*

- Utbildningsanordnaren bär ansvaret för systematisk utveckling av verksamhetskulturen, gemensam beredning och utarbetande av gemensamma tillvägagångssätt tillsammans med ~~förskolorna~~ **förskoleenheterna** i syfte att säkra tryggheten.

Kapitel 7

**Förskoleundervisning som baserar sig
på en viss världsåskådning eller
pedagogisk princip**

7.1 Frågor som avgörs på lokal nivå

- Statsrådet kan bevilja en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna förskoleundervisning. I tillståndet kan ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ utbildningsanordnaren beviljas en särskild utbildningsuppgift som baserar sig på en viss världsåskådning eller pedagogisk princip.
- Förskoleundervisningen ska följa föreliggande läroplansgrunder för förskoleundervisningens läroplan utan att binda barnen vid något värde- eller fostringsfilosofiskt system som ligger bakom en speciell världsåskådning eller pedagogisk princip.
- Den lokala läroplanen för förskoleundervisningen kan vara gemensam för anordnarens samtliga förskoleenheter, specifik för varje enhet *eller verksamhetsställe*, eller en kombination av dessa i enlighet med anordnarens beslut.
- Utöver det som tidigare fastställs i läroplansgrunderna ska ~~anordnaren av förskoleundervisning~~ utbildningsanordnaren i sin läroplan fastställa och beskriva

Kapitel 5

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

5.1 Barnets rätt till stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

- 5.1.1 Principer för att ordna stöd
- 5.1.2 Kontinuerligt stöd från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen

5.2 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer

5.3 Barnspecifika stödåtgärder och ordnande av sådana

- 5.3.1 Bedömning av behovet av barnspecifikt stöd
- 5.3.2 Plan för genomförande av barnspecifikt stöd
- 5.3.3 Beslut om stöd

5.4 Samarbete i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

- 5.4.1 Samarbete med vårdnadshavaren och barnet
- 5.4.2 Yrkes- och sektorsövergripande samarbete

5.5 Avvikande ordnande av förskoleundervisning på grund av barnets stödbehov eller hälsotillstånd

- 5.5.1 Förlängd läroplikt och tidigarelagd läroplikt
- 5.5.2 Sjukhusundervisning och konsultativ sjukhusundervisningstjänst
- 5.5.3 Övriga undervisningstjänster
- 5.5.4 Avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd
- 5.5.5 Inledande av den grundläggande utbildningen senare

5.6 Frågor som avgörs på lokal nivå

Den lokala läroplanen utarbetas i enlighet med grunderna för förskoleundervisningens läroplan

Kapitel 5 i grunderna för förskoleundervisningens läroplan införs i den lokala läroplanen som sådan, och i kapitlet inkluderas frågor som ska avgöras på lokal nivå enligt nedanstående.

För kapitel 5.1

- Lokala rutiner och ansvar som styr hur stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen ska ordnas
- Daghemsföreståndarens eller rektorns ansvar i genomförandet av stödet
- Läsårsplanens struktur när det gäller ordnandet av stöd samt principer och ansvar för att utarbeta och precisera den
- Verksamhet vid övergångarna samt rutiner och ansvar för överföring av information
- Lokala rutiner för samordning av stödet inom förskoleundervisningen med det stöd inom småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen

För kapitel 5.2

- Genomförandet av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt samarbetsstrukturer och ansvar på anordnarnivå, vid verksamhetsstället och på gruppnivå
- Rutiner och ansvar för genomförande av gruppsspecifika stödformer

För kapitel 5.3

- Rutiner och ansvar när det gäller att säkerställa att de gruppsspecifika stödformerna räcker till, bedöma behovet av barnspecifika stödåtgärder samt utarbeta en plan för genomförande av stödåtgärderna
- Rutiner och ansvar för beredning av beslut om stöd samt ansvar för beslutsfattandet

För kapitel 5.4

- Rutiner för samarbete med vårdnadshavaren och barnet när man bedömer, planerar och fattar beslut om barnspecifika stödåtgärder
- Principer för samarbete och utvecklingsarbete med elevvårdstjänsternas personal och andra sektorsövergripande samarbetspartner

För kapitel 5.5

- Rutiner för samarbete och ansvar för beslutsfattande och genomförande av tidigare lagd läroplikt (*träder i kraft den 1 augusti 2026*)
- Rutiner för samarbete och ansvar för ordnande av sjukhusundervisning
- Rutiner för samarbete och ansvar för genomförande av konsultativ sjukhusundervisningstjänst
- Rutiner och ansvar för avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning och beslutsfattandet
- Samarbete, rutiner och ansvar i anknytning till inledande av den grundläggande utbildningen ett år senare än föreskrivet

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning från och med 1.8.2025

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Gruppspecifika stödformer

- Allmän stödundervisning
- Stödundervisning i undervisningsspråket
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Barnspecifika stödåtgärder

- Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
- Tolkningstjänster
- Biträdestjänster
- Hjälpmedel

Tidigarelagd läroplikt från och med 1.8.2026

Kontinuitet i ordnandet av undervisningen i den grundläggande utbildningen

Förskoleundervisning för 5- och 6-åringar med en funktionsnedsättning, en sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan

Förlängd läroplikt till och med 31.7.2026

Övriga undervisningstjänster

Undervisning för ett barn som är patient inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Avvikande ordnande av undervisning (på grund av hälsotillstånd)

Inledande av den grundläggande utbildningen senare

Utgångspunkter för stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning

- Förskoleundervisning av hög kvalitet lägger grunden för barnets utveckling, lärande och välbefinnande.
- Undervisningen ska ta hänsyn till **både gruppens och det enskilda barnets behov**. I det praktiska genomförandet av undervisningen ska **barnens olika förutsättningar att lära sig** beaktas.
- I förskolegruppen och på verksamhetsstället ska **lärmiljöerna** utformas så att de lämpar sig för alla barn.
- **Svårigheter** i anknytning till lärande eller deltagande i förskoleundervisning **ska förebyggas** till exempel med hjälp av
 - mångsidiga arbetssätt och pedagogiska metoder
 - flexibel gruppindelning
 - samarbete mellan lärarna och med den övriga personalen.

5.1 Barnets rätt till stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

- Ett barn som har **svårigheter att delta i undervisningen** har rätt att få gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder till stöd för sitt lärande och deltagande i förskoleundervisningen.
 - Gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder ska ordnas **i enlighet med inkluderande principer**.
- Gruppsspecifika stödformer som inleds tillräckligt tidigt stöder **barnens** lärande och deltagande i förskoleundervisningen.
- Om de gruppsspecifika stödformerna **inte är tillräckliga** ska barnspecifika stödåtgärder planeras, ordnas och beslutas om **i enlighet med barnets bästa** och utan dröjsmål.
 - När barnets bästa utreds **ska barnets åsikter beaktas** i alla frågor som gäller barnet. Barnets åsikter ska beaktas med hänsyn till barnets ålder och utveckling.

5.1 Barnets rätt till stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

Principer för att ordna stöd:

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

barngruppens behov ska beaktas på ett sådant sätt att målen för förskoleundervisningen kan nås

Gruppspecifika stödformer

ges i förebyggande syfte och systematiskt som ett tillägg till undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande

Barnspecifika stödåtgärder

ges om barnet trots undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppspecifika stödformer har svårigheter i anknytning till lärande och deltagande i förskoleundervisning

5.1.1 Principer för att ordna stöd

- Målet med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder är att säkerställa att **alla barn** har möjlighet att lära sig och fungera i en grupp i **enlighet med målen för förskoleundervisningen**.
- Särskild uppmärksamhet ska fästas vid **digital och fysisk tillgänglighet samt vid att förebygga och identifiera svårigheter i lärande i ett tidigt skede**.
- Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning som ges i en förskolegrupp bildar en helhet med elevvården. → främjar förutom lärande och deltagande även **barnens delaktighet och engagemang i gruppen**
 - Elevvården genomförs i första hand som gemensam elevvård och den är en central form av stöd för deltagande i förskoleundervisningen → som påverkar hela gemenskapens verksamhetskultur

5.1.2 Kontinuerligt stöd från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen

- När barnet övergår från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen ska **nödvändiga uppgifter** som gäller ordnandet av undervisningen **överföras trots skyldigheten att iaktta sekretess**
 - Det är viktigt att information också överförs när barnet byter grupp eller verksamhetsställe eller när barnet övergår till förskoleundervisning som ordnas av en annan utbildningsanordnare
- Information om **stödåtgärder** som barnet eventuellt fått före förskoleundervisningen och om **åtgärdernas inverkan ska användas i förskoleundervisningen**
 - Om barnet inom småbarnspedagogiken haft **hjälpmedel**, om barnet fått **tolkningstjänster**, barnspecifik **assistenttjänst** eller om barnet **regelbundet eller på heltid fått undervisning av en speciallärare i en mindre grupp** kan man vid övergången till förskoleundervisningen bedöma behovet av barnspecifika stödåtgärder och planera genomförandet av stödet utan att först ge gruppsspecifika stödformer.
- Kontinuiteten från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen när det gäller stödåtgärderna behandlas i kapitel 5.3.2

Utbildningsanordnarens ansvar i enlighet med kapitel 5.1

Utbildningsanordnarens ansvar som fastställs i grunderna för läroplanen

- säkerställa undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande som en del av all verksamhet inom förskoleundervisningen
- ansvar för att skapa och utveckla smidiga rutiner för överföring av information (övergångar från en grupp till en annan, från ett verksamhetsställe till ett annat eller till förskoleundervisning som ordnas av en annan utbildningsanordnare)

I den lokala läroplanen ska fastställas och beskrivas

- Lokala rutiner och ansvar som styr hur stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen ska ordnas
- Daghemsföreståndarens eller rektorns ansvar i genomförandet av stödet
- Läsårsplanens struktur när det gäller ordnandet av stöd samt principer och ansvar för att utarbeta och precisera den
- Verksamhet vid övergångarna samt rutiner och ansvar för överföring av information
- Lokala rutiner för samordning av stödet inom förskoleundervisningen med det stöd inom småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen

Läsårsplanen som arbetsverktyg för planering av stödet på verksamhetsstället eller enheten

I läsårsplanen ska följande beskrivas när det gäller ordnandet av stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning **på verksamhetsstället eller enheten**

- strukturerna
- tillvägagångssätten
- arbets- och ansvarsfördelningen
- det yrkes- och sektorsövergripande samarbetet
- samarbetet med vårdnadshavarna
- hur de gruppsspecifika stödformerna planeras, genomförs och utvärderas
 - behov som man känner till
 - behov som framkommer under förskoleåret

5.2 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- är en del av **all verksamhet** inom förskoleundervisningen och en central del av verksamhetskulturen
- ska planeras och genomföras lokalt och arrangemangen är direkt knutna till **behoven i både förskolegruppen och hela förskolan**
- **kompetensen hos lärarna och den övriga personalen, det yrkesövergripande samarbetet samt att utveckla och leda dessa** utgör grunden för undervisningsarrangemangen

Gruppsspecifika stödformer

- syftet är att i ett tidigt skede och på ett förebyggande sätt tillgodose barnens många olika behov av stöd i gruppen
- **ska tilldelas resurser och ges systematiskt** som ett **tillägg** till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande
- kräver ingen barnspecifik bedömning och inte heller en plan eller ett förvaltningsbeslut, utan de ska **planeras som en del av förskoleundervisningens verksamhet**

5.2 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- bilda undervisningsgrupperna på ett sådant sätt att läraren har möjlighet att beakta barngruppens behov och styrkor och uppnå målen för förskoleundervisningen
- undervisning som tar hänsyn till barnens många olika behov och förutsättningar samt språkmedveten undervisning
- arbetssätten och lärmiljöerna ska utformas så att barnens rätt att lära sig och fungera i en kamratgrupp förverkligas med hänsyn till barnets bästa

Pedagogiska arrangemang bl.a.

- Dagliga och andra regelbundet återkommande aktiviteter samt att skapa en tydlig och förutsägbar dagsrytm för barnet
- Sensitiva och tillgängliga sätt att samverka och kommunicera, såsom kommunikationsmetoder som stöder och ersätter tal (bilder, tecken o.s.v.)
- Gemensamma och konsekventa pedagogiska arbetssätt och metoder
- Olika former av differentiering
- Nödvändiga gruppspecifika hjälpmedel

Strukturella arrangemang bl.a.

- Arrangemang som främjar lokalernas tillgänglighet
- Att minska antalet barn i gruppen
- Lösningar som gäller personalens dimensionering och/eller struktur
- Assisterande gruppspecifik personal
- Att stärka personalens kompetens

Möjliggör att man enligt behov kan genomföra pedagogiska arrangemang i gruppen

5.2 Gruppspecifika stödformer

En förutsättning för att genomföra stödformerna är **samarbete mellan läraren, specialläraren och den övriga personalen** och att de tillsammans skapar en gemensam uppfattning om behoven av stöd i förskolegruppen och hos de barn som hör till gruppen.

Allmän stödundervisning som ges av en lärare

- syftet är att stödja barnens lärande och deltagande i förskoleundervisningen
- anknyter i första hand till lärområdena
- differentiering av gruppens verksamhet
- ges i flexibla mindre grupper
- kan ges i förebyggande syfte och även tillgodose barnens behov av stöd som beror på kortvarig sjukfrånvaro

Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare

- syftet är att stärka barnens färdigheter i undervisningsspråket
- ordnas på ett sådant sätt att så många barn som möjligt kan dra nytta av den
- ges som en del av undervisningen i förskolan så ofta det behövs
- i planeringen och genomförandet beaktas aspekter som anknyter till språkmedveten undervisning och undervisningen i svenska/finska som andraspråk

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

- undervisning som bygger på specialpedagogisk kompetens
- ska fokusera på stödbehov och svårigheter som observerats på hela gruppens nivå och som kan åtgärdas genom stöd och undervisning av en speciallärare i form av samundervisning eller kompanjonundervisning
- ges till hela förskolegruppen - möjliggör också undervisning för mindre barngrupper

Specialläraren kan också ge konsultation som riktar sig till läraren och den övriga personalen som arbetar i gruppen.

Utbildningsanordnarens ansvar i enlighet med kapitel 5.2

Utbildningsanordnarens ansvar som fastställs i grunderna för läroplanen

- svarar för att personalen har tillräcklig kompetens när det gäller att upptäcka behov av stöd och att genomföra stöd
- se till att det finns tillräckliga resurser för att ordna gruppsspecifika stödformer enligt barnens behov

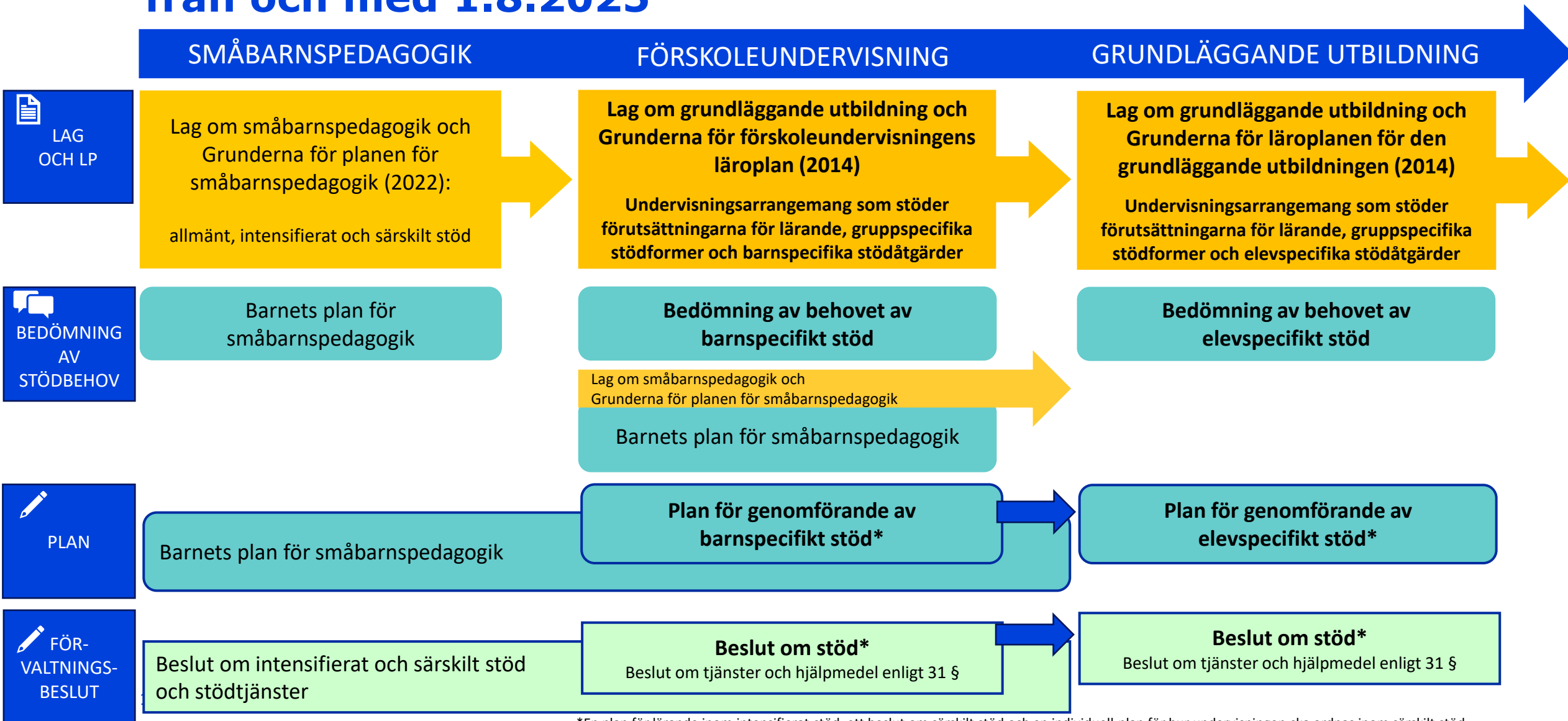
I den lokala läroplanen ska fastställas och beskrivas

- Genomförandet av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt samarbetsstrukturer och ansvar på anordnarnivå, vid verksamhetsstället och på gruppnivå
- Rutiner och ansvar för genomförande av gruppsspecifika stödformer

5.3 Barnspecifika stödåtgärder och ordnande av sådana

- Ett barn har rätt att få barnspecifika stödåtgärder utan dröjsmål om de gruppsspecifika stödformerna är **otillräckliga**
- Barnspecifika stödåtgärder ska ges **utgående från det individuella behovet och regelbundet**
- Ett barn kan få flera barnspecifika stödåtgärder enligt sina stödbehov.
- I samband med barnspecifika stödåtgärder har barnet också **rätt att få gruppsspecifika stödformer.**
- Barnspecifika stödåtgärder ska ordnas i första hand på barnets eget verksamhetsställe för förskoleundervisning med hänsyn till **barnets bästa**
- Barnspecifika stödåtgärder ska ordnas på basis av
 - en bedömning av behovet av stöd
 - en plan för genomförande av stöd
 - ett beslut om stöd

Att tillgodose barnets behov av stöd i småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen från och med 1.8.2025

*En plan för lärande inom intensifierat stöd, ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas inom särskilt stöd ska ses över i enlighet med 4 a kap. i lagen om grundläggande utbildning senast 31.8.2026

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Bland annat differentiering, språkmedveten undervisning, bildande av undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan nås, olika pedagogiska arrangemang (t.ex. återkommande aktiviteter och förutsägbarhet samt gruppsspecifika hjälpmedel), olika strukturella arrangemang (t.ex. assisterande/handledande personal i gruppen) samt beaktande av barnens styrkor

Gruppsspecifika stödformer som ett tillägg till undervisningsarrangemang

- Allmän stödundervisning som ges av en lärare
- Stödundervisning i undervisningsspråket
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Barnspecifika stödåtgärder

- Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
- Tolkningstjänster
- Biträdestjänster
- Hjälpmedel

5.3 Barnspecifika stödåtgärder

Regelbunden undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

- barnets individuella behov är utgångspunkten för planeringen av undervisningen
- under en längre period, till exempel en termin eller ett läsår
- med smågrupp avses en förskolegrupp som har bildats för att genomföra barnspecifikt stöd och möjliggöra undervisning som ges av en speciallärare
→ storleken på en smågrupp definieras lokalt
- undervisningen kan även genomföras som individuell undervisning om det är ändamålsenligt med tanke på barnets behov av stöd

Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp

- ges på heltid
- en smågrupp kan vara en specialgrupp eller en förskolegrupp med färre barn i vilken barnet deltar under den tid förskoleundervisningen pågår
- sådan undervisning som ges av en lärare som har behörighet som speciallärare

5.3 Barnspecifika stödåtgärder

Tolkningstjänster

- tolkningstjänster som tillhandahålls genom teckenspråk eller andra kommunikationsmetoder
- rätt till tolkningstjänster har barn med hörselskada, synhörselskada eller talskada som behöver tjänsten för att kunna delta i förskoleundervisningen
- ordnas enligt barnets behov

Biträdestjänster

- blir aktuella när andra arrangemang till stöd för lärande och deltagande och en assisterande personalresurs inte stöder barnets jämlika deltagande i förskoleundervisningen
- ett barnspecifikt biträde stöder barnets deltagande i gruppens verksamhet tillsammans med den övriga personalen i gruppen
- under förskoleundervisningen kan biträdet också hjälpa andra barn så att läraren kan undervisa barnet med hänsyn till barnets individuella behov

Hjälpmedel

- hjälpmedel som barnet behöver för att kunna delta i förskoleundervisningen och som stöder barnets möjligheter att lära sig och fungera i förskolegruppen i enlighet med målen för undervisningen
- hjälpmedel som krävs för deltagande i undervisningen ska ordnas enligt barnets behov och så att de finns tillgängliga för barnet i gruppen och individuellt
- hjälpmedlen är en del av undervisningsmaterialen

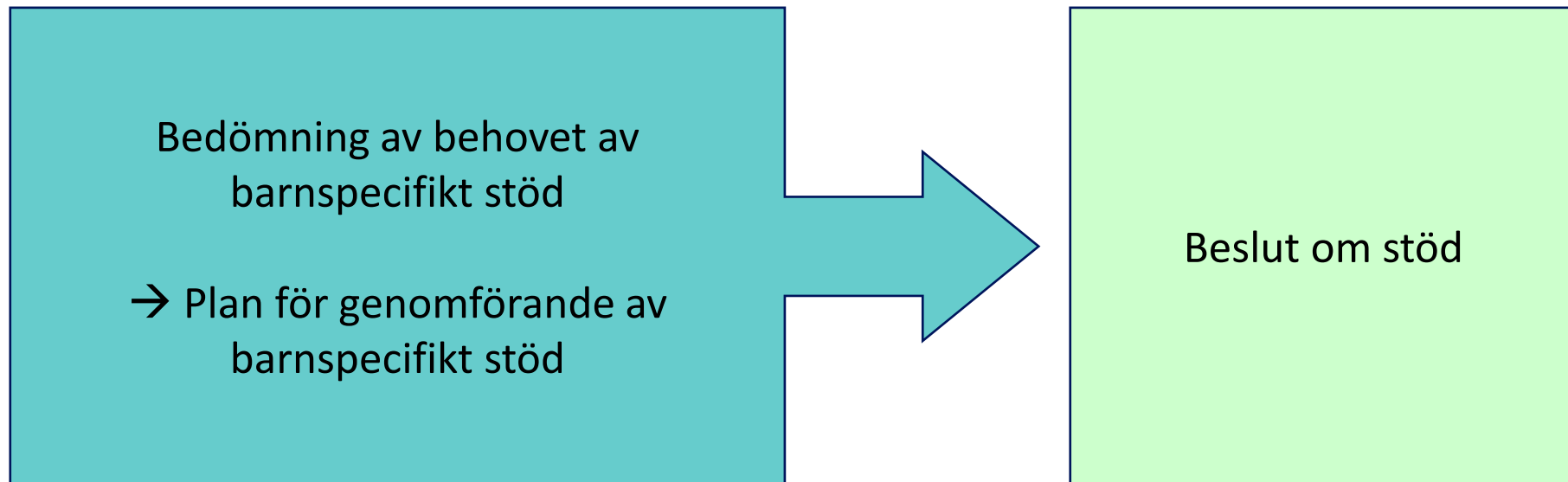
5.3.1 Bedömning av behovet av barnspecifikt stöd

- Man ska ta reda på **behovet av stöd** när det gäller **lärande och deltagande i förskoleundervisning, förverkligade undervisningsarrangemang och gruppsspecifika stödformer** samt **eventuella förverkligade barnspecifika stödåtgärder**
 - Utgående från dessa bedöms vilka stödåtgärder som bäst stöder barnet
- **Barnets egna åsikter** ska utredas och beaktas på det sätt som barnets ålder och utveckling förutsätter.
- Barnets **vårdnadshavare** eller en annan laglig företrädare **ska ges möjlighet att delta** i bedömningen av barnets behov av stödåtgärder.
- **Läraren inom förskoleundervisningen** ansvarar för bedömningen av behovet av stöd. Vid behov deltar en speciallärare i bedömningen.
- Om bedömningen av barnets behov av stöd förutsätter sektorsövergripande kompetens, deltar vid behov dessutom elevvårdstjänsternas personal eller andra sakkunniga i bedömningen.
- Sektorsövergripande samarbete, ett medicinskt utlåtande eller en exakt diagnos som fogas till beslutet **krävs ändå inte** för planering, genomförande eller beslut om stöd.

5.3.2 Plan för genomförande av barnspecifikt stöd

- **Utgående från en bedömning av behovet** av barnspecifikt stöd ska en plan för genomförande av stödet utarbetas.
- Planen utarbetas av **läraren inom förskoleundervisningen**. Vid behov deltar specialläraren i utarbetandet av planen för genomförande av stödet.
- Planen ska utarbetas **i samarbete med barnet och vårdnadshavaren**. När genomförandet av stödåtgärderna planeras och utvärderas ska barnets tankar och åsikter beaktas.
- Av planen **ska det framgå**
 - vilka barnspecifika stödåtgärder barnet behöver utgående från bedömningen av behovet av barnspecifikt stöd
 - motiveringar för varför barnspecifika stödåtgärderna behövs eller inte behövs
 - eventuella andra uppgifter och utredningar som man har använt sig av i bedömningen av behovet av stöd
 - hur de barnspecifika stödåtgärderna ska genomföras
 - hur genomförandet av de barnspecifika stödåtgärderna och deras effekter ska följas upp
- **Vid behov, dock minst en gång per läsår**, ska man bedöma om genomförandet av planen och stödåtgärderna är tillräckliga för att tillgodose barnets stödbehov.

Bedömningen av behovet av barnspecifikt stöd ingår i planen för genomförande av barnspecifikt stöd

5.3.3 Beslut om stöd

- I förvaltningsbeslutet ska de barnspecifika stödåtgärderna fastställas **utgående från den bedömning av barnets stödbehov och den plan som utarbetats för genomförande av stödet**:
 - Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
 - Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
 - Tolkningstjänster
 - Biträdestjänster
 - Hjälpmedel
- Beslutet innehåller endast sådana barnspecifika stödåtgärder som genomförandet av barnspecifikt stöd kräver.
- I förfarandet i samband med förvaltningsbeslutet ska **förvaltningslagen** iakttas.
- Barnet och vårdnadshavaren har rätt att i ärendet få ett beslut som uppfyller förvaltningslagens krav på förvaltningsbeslut och som de kan begära **omprövning** av.
- Beslutet ska fattas **utan dröjsmål**.
- Förvaltningsbeslutet ska ändras eller upphävas, om **behovet av stöd förändras**.

Beslut om stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning samt avvikande ordnande av förskoleundervisning

- Beslut om stöd (lag om grundläggande utbildning 20 f §)
- Beslut om förlängd/tidigarelagd läroplikt (läropliktslag 2 §)
- Beslut om ordnande av förskoleundervisning för ett barn som är patient inom den specialiserade sjukvården (lag om grundläggande utbildning 4 a §)
- Beslut om övriga undervisningstjänster (lag om grundläggande utbildning 31 §)
- Beslut om avvikande ordnande av förskoleundervisning (lag om grundläggande utbildning 18 §)
- Beslut om inledande av den grundläggande utbildningen senare (lag om grundläggande utbildning 27 §)

Utbildningsanordaren ansvarar för beslutsfattandet i enlighet med förvaltningslagen.

Utbildningsanordnarens ansvar i enlighet med kapitel 5.3

Utbildningsanordnarens ansvar som fastställs i grunderna för läroplanen

- ger anvisningar om hur man kan konsultera andra sakkunniga än specialläraren vid verksamhetsstället för förskoleundervisning
- ska fatta ett skriftligt förvaltningsbeslut om de barnspecifika stödåtgärderna som barnet ska ges
- innan förvaltningsbeslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra barnet och dess vårdnadshavare eller lagliga företrädare i enlighet med förvaltningslagen

I den lokala läroplanen ska fastställas och beskrivas

- Rutiner och ansvar när det gäller att säkerställa att de gruppsspecifika stödformerna räcker till, bedöma behovet av barnspecifika stödåtgärder samt utarbeta en plan för genomförande av stödåtgärderna
- Rutiner och ansvar för beredning av beslut om stöd samt ansvar för beslutsfattandet

5.4 Samarbete i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

5.4.1 Samarbete med vårdnadshavaren och barnet

- Alla vårdnadshavare ska informeras om undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och om barnets rätt till gruppsspecifika stödformer och vid behov till barnspecifika stödåtgärder.
- Barnet deltar i samarbetet **på ett ändamålsenligt sätt och på ett sätt som är lämpligt med tanke på barnets ålder och utveckling**. Barnet ska höras och barnets åsikter ska beaktas.
- **Målet** är att handla i samförstånd med barnet och vårdnadshavaren.
- Varken vårdnadshavaren eller barnet kan **vägra att ta emot** stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning och deras samtycke behövs inte för att bedöma behovet av stöd eller för att planera stödet.

5.4 Samarbete i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

5.4.2 Yrkes- och sektorsövergripande samarbete

- Det yrkesövergripande samarbetet är ett samarbete mellan de **olika yrkesgrupperna inom förskoleundervisningen** som förenar deras kunskaper och färdigheter.
- Med sektorsövergripande samarbete avses verksamhet och samarbete som förenar **yrkespersoner inom olika förvaltningsområden** och som överskrider deras gränser.
 - I första hand samarbetar man med elevvårdstjänsternas personal (inklusive barnrådgivning).
 - Man ska samarbeta med sakkunniga inom hälso- och sjukvården i samband med en kronisk sjukdom, läkemedelsbehandling och/eller diet, medicinsk rehabilitering och i samband med användning av hjälpmedel
- Sektorsövergripande samarbete ska **i första hand** genomföras **med vårdnadshavarens samtycke**.

Utbildningsanordnarens ansvar i enlighet med kapitel 5.4

Utbildningsanordnarens ansvar som fastställs i grunderna för läroplanen

I den lokala läroplanen ska fastställas och beskrivas

- Rutiner för samarbete med vårdnadshavaren och barnet när man bedömer, planerar och fattar beslut om barnspecifika stödåtgärder
- Principer för samarbete och utvecklingsarbete med elevvårdstjänsternas personal och andra sektorsövergripande samarbetspartner

5.5 Avvikande ordnande av förskoleundervisning på grund av barnets stödbehov eller hälsotillstånd

5.5.1 Förlängd läroplikt och tidigarelagd läroplikt

5.5.2 Sjukhusundervisning och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

5.5.3 Övriga undervisningstjänster

5.5.4 Avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd

5.5.5 Inledande av den grundläggande utbildningen senare

5.5.1 Förlängd läroplikt och tidigarelagd läroplikt

Förlängd läroplikt

(i kraft till och med 31.7.2026)

- Barnet har rätt att delta i förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Vårdnadshavaren bestämmer om barnet deltar i förskoleundervisning som 5-åring före läroplikten uppkommer.
- Ett beslut om förlängd läroplikt ska i huvudsak fattas före läroplikten uppkommer.
- Ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) är i kraft till dess att de senast den 31 augusti 2026 granskats i enlighet med kapitel 4 a i lagen om grundläggande utbildning. Från och med den 1 augusti 2025 ska beslutsfattandet och ordnandet av barnspecifika stödåtgärder genomföras utgående från en bedömning av behovet av barnspecifikt stöd , en plan för genomförande av barnspecifikt stöd och ett beslut om stöd .

Tidigarelagd läroplikt

(träder i kraft 1.8.2026)

- **Förskolestarten tidigareläggs** och läroplikten börjar ett år tidigare än vad som föreskrivs, om det bedöms att barnet behöver mera tid för att uppnå målen för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen på grund av en funktionsnedsättning, en sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och den övergripande utvecklingen.
- För ett barn som fått ett beslut om tidigarelagd läroplikt börjar läroplikten **det år då barnet fyller sex år och barnet ska då delta i förskoleundervisningen. Barnet har rätt till förskoleundervisning det år då barnet fyller fem år.**
- **Beslutet ska fattas när barnet är i daghems- eller förskoleåldern.** Beslutet kan inte fattas efter att den grundläggande utbildningen har inletts.
- Beslut om tidigarelagd läroplikt kan beredas från och med 1.10.2025 och besluten kan fattas under perioden 1.8.2026-31.8.2026.

5.5.2 Sjukhusundervisning och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Sjukhusundervisning för ett barn som är patient inom den specialiserade sjukvården

- För ett barn som får specialiserad sjukvård ordnas förskoleundervisningen i första hand på barnets egen plats för förskoleundervisning. Den kommun där sjukhusets verksamhetsenhet finns är skyldig att för ett barn som är patient på sjukhuset ordna undervisning i den omfattning detta är möjligt med hänsyn till barnets hälsa.
- Sjukhusundervisning ska ordnas, om förskoleundervisningen inte kan ordnas på något annat sätt med hänsyn till barnets bästa.

Konsultativ sjukhusundervisningstjänst

- Utöver sjukhusundervisning ska konsultativ sjukhusundervisningstjänst ordnas på barnets egen plats för förskoleundervisning
- Den konsultativa sjukhusundervisningstjänsten riktas i första hand till lärare.
- Tjänsten ska ordnas i situationer där det behövs krävande sektorsövergripande kompetens för att planera eller vidta förebyggande eller korrigerande åtgärder för förskoleundervisning av andra barn än barn som är patienter inom den specialiserade sjukvården.

5.5.3 Övriga undervisningstjänster

- Ett barn kan även få övriga undervisningstjänster i samband med förskoleundervisningen, om dessa behövs för att stödja barnets deltagande i förskoleundervisningen.
 - Övriga undervisningstjänster är avgiftsfria för barnet i likhet med tolknings- och biträdestjänsterna samt hjälpmedlen.
 - Utbildningsanordnaren bestämmer hur de övriga undervisningstjänsterna ska ordnas, och det ska fattas ett beslut enligt förvaltningslagen om ordnandet av tjänsterna.
- Övriga undervisningstjänster ordnar t.ex. Valteri center för lärande och kompetens

5.5.4 Avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd

- Förskoleundervisningen för ett barn kan ordnas **delvis på ett annat sätt** än vad som bestäms och föreskrivs i lagen och förordningen om grundläggande utbildning, om det är motiverat av skäl som har samband med barnets hälsotillstånd.
- Det är inte möjligt att förkorta tiden för deltagande i förskoleundervisning eller att ordna förskoleundervisning på ett avvikande sätt utan ett beslut om avvikande ordnande av förskoleundervisning. **Ett förvaltningsbeslut ska alltid fattas om avvikandet inte är tillfälligt eller litet.**
- Ett beslut kan fattas endast av skäl som beror på barnets situation och har samband med barnets hälsotillstånd. Barnets hälsotillstånd bedöms av **yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.**
- Den som fattar beslutet ska bedöma barnets helhetssituation också pedagogiskt, det vill säga hur barnets rätt till förskoleundervisning möjliggörs.

5.5.5 Inledande av den grundläggande utbildningen senare

- Ett barn kan inleda den grundläggande utbildningen ett år senare om det är förenligt med barnets bästa.
- Ett förvaltningsbeslut om att inleda den grundläggande utbildningen senare ska fattas endast **av grundad anledning och efter noggrant övervägande**.
- Beslutet om att inleda den grundläggande utbildningen senare ska fattas **innan barnet inleder den grundläggande utbildningen**.
- När ett barn har fått tillstånd att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare, har barnet rätt att delta i förskoleundervisning ännu ett förskoleår.

Utbildningsanordnarens ansvar i enlighet med kapitel 5.5

Utbildningsanordnarens ansvar som fastställs i grunderna för läroplanen

- för ett barn som får specialiserad sjukvård ordnas förskoleundervisningen i första hand på barnets egen plats för förskoleundervisning
- utbildningsanordnaren ska tillsammans med den kommun där det sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som svarar för vården finns komma överens om den konsultativa sjukhusundervisningstjänsten och ordna det stöd för ordnande av förskoleundervisningen som är nödvändigt med tanke på övergången
- Beslutar i enlighet med förvaltningslagen om
 - Förlängd/tidigarelagd läroplikt
 - Beslut om ordnande av förskoleundervisning för ett barn som är patient inom den specialiserade sjukvården
 - Beslut om övriga undervisningstjänster
 - Beslut om avvikande ordnande av förskoleundervisning
 - Beslut om inledande av den grundläggande utbildningen senare

I den lokala läroplanen ska fastställas och beskrivas

- Rutiner för samarbete och ansvar för beslutsfattande och genomförande av tidigarelagd läroplikt (*träder i kraft 1.8.2026*)
- Rutiner för samarbete och ansvar för ordnande av sjukhusundervisning
- Rutiner för samarbete och ansvar för genomförande av konsultativ sjukhusundervisningstjänst
- Rutiner och ansvar för avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning och beslutsfattandet
- Samarbete, rutiner och ansvar i anknytning till inledande av den grundläggande utbildningen ett år senare än föreskrivet

Övergångstider

- Den reviderade lagen om grundläggande utbildning träder i kraft **1.8.2025**
 - Paragraferna 4, 9, 20 i, 26 a och 33 i lagen om grundläggande utbildning träder i kraft först **1.8.2026**
- Den reviderade läropliktslagen träder i kraft **1.8.2026**
 - Beslut om tidigarelagd läroplikt fattas från och med **1.8.2026**
 - Besluten kan börja beredas från och med **1.10.2025**
- En plan för lärande inom intensifierat stöd, ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas inom särskilt stöd ska ses över i enlighet med 4 a kap. i lagen om grundläggande utbildning senast **31.8.2026**.

Den lokala läroplanen utarbetas i enlighet med grunderna för förskoleundervisningens läroplan

Kapitel 5 i grunderna för förskoleundervisningens läroplan införs i den lokala läroplanen som sådan, och i kapitlet inkluderas frågor som ska avgöras på lokal nivå enligt nedanstående.

För kapitel 5.1

- Lokala rutiner och ansvar som styr hur stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen ska ordnas
- Daghemsföreståndarens eller rektorns ansvar i genomförandet av stödet
- Lärsplanens struktur när det gäller ordnandet av stöd samt principer och ansvar för att utarbeta och precisera den
- Verksamhet vid övergångarna samt rutiner och ansvar för överföring av information
- Lokala rutiner för samordning av stödet inom förskoleundervisningen med det stöd inom småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen

För kapitel 5.2

- Genomförandet av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande samt samarbetsstrukturer och ansvar på anordnarnivå, vid verksamhetsstället och på gruppnivå
- Rutiner och ansvar för genomförande av gruppsspecifika stödformer

För kapitel 5.3

- Rutiner och ansvar när det gäller att säkerställa att de gruppsspecifika stödformerna räcker till, bedöma behovet av barnspecifika stödåtgärder samt utarbeta en plan för genomförande av stödåtgärderna
- Rutiner och ansvar för beredning av beslut om stöd samt ansvar för beslutsfattandet

För kapitel 5.4

- Rutiner för samarbete med vårdnadshavaren och barnet när man bedömer, planerar och fattar beslut om barnspecifika stödåtgärder
- Principer för samarbete och utvecklingsarbete med elevvårdstjänsternas personal och andra sektorsövergripande samarbetspartner

För kapitel 5.5

- Rutiner för samarbete och ansvar för beslutsfattande och genomförande av tidigare lagd läroplikt (*träder i kraft den 1 augusti 2026*)
- Rutiner för samarbete och ansvar för ordnande av sjukhusundervisning
- Rutiner för samarbete och ansvar för genomförande av konsultativ sjukhusundervisningstjänst
- Rutiner och ansvar för avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning och beslutsfattandet
- Samarbete, rutiner och ansvar i anknytning till inledande av den grundläggande utbildningen ett år senare än föreskrivet

Stöd för det lokala arbetet

Revideringen av stöd för lärande i eGrunder och eGrunder –klinik

Det lokala läroplansverktyget (LP-verktyget) har uppdaterats i enlighet med ändringarna i grunderna för läroplanen.

- Instruktioner för LP-verktyget (förskoleundervisning):
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/opas/9359595/tiedot>

Under eGrunder -kliniken finns möjlighet att ställa frågor om LP-verktyget och uppdateringen av ändringar i lokala läroplaner.

eGrunder –klinik våren 2025:

- 24.4 kl. 9–10 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/ajankohtaista/9526089>

Frågor om eGrunder: eperusteet@opintopolku.fi

Utbildningsstyrelsens stödmaterial

Oph.fi → Utbildning och examina → Förskoleundervisning → Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning (*publiceras i mars*)

Stödmaterial som publiceras under våren 2025, bland annat

- Lättillgänglig information om stöd för lärande
- Övergångstider
- Videor
- Centrala begrepp
- Modellblankett för planen för genomförande av stöd
- Processen kring förvaltningsbeslut

Fortbildning på svenska om grunderna för förskoleundervisningens läroplan våren 2025

Webbinarier om de uppdaterade grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- 6.3 kl. 14.00–16.00
- 11.3 kl. 14.00–16.00

Gemensamma temawebbinarier för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen

- 25.3 kl. 14.30–15.30:
[Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer](#)
- 3.4 kl. 14.30–15.30:
[Barn-/elevspecifika stödåtgärder, bedömning av stödbehov, plan för genomförande av stöd och beslut om stöd](#)
- 29.4 kl. 8.30–9.30:
[Svar på vanliga frågor](#)

Stödmaterial om innehållet i grunderna för förskoleundervisningens läroplan publiceras på Utbildningsstyrelsens webbplats

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita käsittelevät koulutukset keväällä 2025

Esiopetuksen ops-perusteiden päivitystä kokonaisuutena käsittelevät webinaarit

- 4.3. klo 14–16.00
- 10.3. klo 14–16.00

Teemawebinaarit eri asiakokonaisuuksista

Webinaareissa vastataan aiheita käsitteleviin kysymyksiin, jotka lähetetty ilmoittautumisen yhteydessä.

- 19.3. klo 14–15.30 - oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot esiopetuksessa
- 27.3. klo 14–15.30 - lapsikohtaiset tukitoimet, niiden tarpeen arviointi ja toteuttamisen suunnittelu
- 9.4. klo 14–15.30 - tukea koskeva päätös ja tiedonsiirto
- 24.4. klo 14–15.30 - esiopetuksen poikkeava järjestäminen, varhennettu oppivelvollisuus sekä perusopetuksen aloituksen aikaistaminen ja myöhentäminen
- 7.5. klo 14–15.30 - sairaalaopetus ja sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelu sekä monialainen yhteistyö
- 21.5. klo 14–15.30 - mm. valtionosuusrahoituksen muutokset ja kysymykset, joihin ei ole aiemmissa webinaareissa vastattu

Webinaarien sisältöjen mukaisesti julkaistaan videot
Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki –sivustolla

Frågor om förskoleundervisningen och stödet för lärande?

utbildning@oph.fi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tack!

